

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/48/2024
Identifikačné číslo spisu:	5118208794
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5118208794.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a členiek senátu JUDr. Martiny Valentovej a JUDr. Andrey Dudášovej v spore žalobcu Mesto Žilina, Žilina, Námestie obetí komunizmu č. 1, IČO: 00321796, zastúpeného advokátkou JUDr. Dagmar Pikorovou, Žilina, Pod sadom 69, IČO: 40947050, proti žalovaným 1/ M. G. D., narodenému XX. G. XXXX, V. - Y., I. XXX/XX, 2a/ M. I. D., narodenému XX. G. XXXX, V., C. XXXX/XX, 2b/ N. V., narodenej XX. B. XXXX, V., E. XXXX/XX, 2c/ G. X., narodenej XX. G. XXXX, C., E. O. XXX/X, 3/ D. G. D., narodenej XX. H. XXXX, X., O. XXXX/X, B. Z. 4/ Z. E., narodenej XX. P. XXXX, V., X. D. XXX/XX, 5/ J. D., narodenému XX. B. XXXX, V. - Y., A. XXX/XXA, zastúpeným advokátom JUDr. Michalom Krnáčom, MBA, LL.M., Žilina, Vojtecha Tvrdého 793/21, IČO: 37904779, 6/ D. J., narodenému XX. P. XXXX, W., M. H. - X. XXX/XX, 10/ O. J., narodenej XX. G. XXXX, J. E., X. XXX/XX, B. Z., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 46C/22/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 14. novembra 2023 sp. zn. 10Co/34/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaným 1/ až 6/ a 10/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom zo 14. júna 2021 č. k. 46C/22/2018-701 zamietol žalobu, žalovaným 1/ až 6/ priznal vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania a žalovanej 10/ nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Uviedol, že ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľnosti zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Na základe uvedeného mal súd za to, že v prípade určenia vlastníckeho práva k parcelám CKN č. XXX/XX, XXX/XX, XXX/X, XXX/X, XXX/XX, XXXX/XX, zapísaným na LV č. XXX pre k.ú. Y. nebol na podanej žalobe naliehavý právny záujem, nakoľko žalobca

bol v čase rozhodovania súdu výlučným vlastníkom všetkých parciel (vrátane tých, ktoré boli predmetom žaloby) evidovaných na LV č. XXX. Z uvedeného dôvodu súd žalobu v časti o určenie vlastníckeho práva k uvedeným parcelám na LV č. XXX zamietol.

1.2. V súvislosti s určením vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX uviedol, že pozemky, evidované na označených listoch vlastníctva predstavujú výlučne parcely pod škvarovým ihriskom. Žalobca pôvodne tvrdil, že ide o areál školy, pričom z katastrálnej mapy (č.l. 697) a fotografie predložené žalobcom (č.l. 35) je zrejmé, že ide o súčasné škvarové ihrisko vedľa areálu školy. Uvedenú skutočnosť potvrdila právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní 14. júna 2021. Tieto skutočnosti prvoinštančný súd preto považoval za nesporné a vychádzal z nich pri posudzovaní nároku na určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam titulom spracovania. V tejto súvislosti prvoinštančný súd uviedol, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam možno nadobudnúť spracovaním v zmysle § 125 OZ iba k stavbe a pozemku v rozsahu jeho zastavania, ako aj príslušnej manipulačnej ploche. V danom prípade však nejde o určenie vlastníckeho práva k stavbe, či pozemku pod stavbou ani o pozemok, predstavujúci nevyhnutnú manipulačnú plochu. Nesporne ide o škvarové ihrisko, ktoré nepredstavuje stavbu v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 119 ods. 2 OZ). Súd tak nemal preukázané, že ide o pozemky pod stavbou, prípadne nevyhnutnú manipulačnú plochu ani samotné „spracovanie“ nehnuteľnosti žalobcom či jeho právnym predchodcom. V tejto súvislosti poukazoval na právny názor Najvyššieho súdu SR vyjadrený v rozsudku zo dňa 18. 12. 2003 sp.zn. 3Cdo/134/02 ako i Nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 216/07.

1.3. K vyvlastňovacím rozhodnutiam a geometrickým plánom predloženým žalobcom súd konštatoval, že z listín, predložených žalovanými v rade 1/ až 5/ sa tvrdenia žalobcu javia ako nedôvodné. Žalobcom predložený Vyvlastňovací súpis č. XXX je staršieho dátumu a tento bol neskôr upravený, a preto z tohto nemožno vyvodíť záver, že pozemky vo vlastníctve žalovaných boli vyvlastnené. Súd tak nemal za preukázaný nárok žalobcu odvodený od vyvlastňovacích rozhodnutí, čo samotný žalobca ani nepopieral, keď tvrdil, že vkladu schopný doklad, či iný právny titul preukazujúci jeho vlastníctvo k nehnuteľnostiam neexistuje, prípadne nim nedisponuje.

1.4. V zmysle zásady iura novit curia posudzoval následne aj prípadný iný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, t.j. vydržaním, na ktoré sa nepriamo žalobca odvolával. Tento spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva už poznal aj stredný občiansky zákonník (§ 115 a 116), kontinuita právnej úpravy vyplýva aj z Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. Žalobca súdu síce doložil viacero rozhodnutí týkajúcich sa vyvlastnenia susediacich parciel (č.l. 152 až 157) a tiež poukázal na rozhodnutia o priznaní vyvlastňovacej náhrady (č.l. 162-164), avšak z uvedených listín nevyplývalo vyvlastnenie nehnuteľností a výplata vyvlastňovacích náhrad za nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu. Samotné poukázanie žalobcu na iné nadobúdacie tituly k iným parcelám v tomto areáli, nemôže mať bez ďalšieho za následok konštatovanie, že všetky parcely v areáli školy sú vlastníctvom žalobcu. Napokon, aj samotný žalobca výslovne uviedol, že nedisponuje listinou, z ktorej by vyplývalo vlastnícke právo v prospech žalobcu, prípadne jeho právneho predchodcu. Škola síce uplynulé desaťročia užívala nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, čo bez ďalšieho nepredstavuje právny titul pre konštatovanie vlastníctva. Súd mal preto za to, že nemožno v prejednávanej veci konštatovať ani iný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, a tak žalobu v celom rozsahu zamietol.

1.5. Vo vzťahu k úspešným žalovaným 1/ až 6/ súd priznal nárok na náhradu trov konania. Vo vzťahu k žalovanej 10/ súd nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže táto si v konaní náhradu trov konania neuplatnila a preukázateľne jej trov konania nevznikli.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. novembra 2023 sp. zn. 10Co/34/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II, vo výroku III. ponechal rozsudok prvoinštančného súdu nedotknutý, žalovaným 1/ až 5/ priznal náhradu odvolacích trov a žalovaným 6/ a 10/ túto náhradu nepriznal.

2.1. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam, vyvodil správny právny záver, svoje rozhodnutie dostatočne podrobne vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil. Za podstatné pre rozhodnutie odvolací súd považoval, že žalobca v priebehu konania uvádzal viaceré právne skutočnosti, na základe ktorých odvodzoval existenciu vlastníctva k sporným pozemkom, vo vyjadrení z

11. 12. 2020 kumuloval ako tituly nadobudnutia vlastníctva spracovanie, vyvlastnenie, vydržanie, vo vyjadrení z 29. 12. 2020 zotrval na tom, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudol spracovaním v súlade s ust. § 125 Stredného občianskeho zákonníka a zdôraznil, že predmet sporu - areál ihriska - bol s ohľadom na dobu výstavby žalobcom vydržaný. Pokiaľ sa týkalo vymedzenia predmetu sporu, žalobca na pojednávaní 14. 06. 2021 uviedol, že predmetom sporu je nehnuteľnosť, na ktorej sa nachádza škvárové ihrisko vedľa areálu školy v Y.. Napriek tomu v podanom odvolaní uvádzal, že ide o pozemky, na ktorých sa nachádza nielen škvárové ihrisko, ale i samotný školský areál v rozpore s katastrálnou mapou (č.l. 697) a fotografiou (č.l. 35 spisu). Za nie menej významné ďalej odvolací súd považoval, že žalobca tým, že uplatňoval viaceré tituly nadobudnutia vlastníctva, popieral vlastne jednotlivé ním poukazované právne skutočnosti, od ktorých vlastnícke právo odvodzuje a na základe ktorých malo jeho vlastnícke právo vzniknúť. Na druhej strane sám v podanom odvolaní spochybnil i vlastnú aktívnu legitimáciu v spore, keď poukázal na technickú správu - dostavba pomocného ihriska z roku 1986, z ktorej vyplýva, že pomocné ihrisko (škvárové ihrisko) sa budovalo ako súčasť už existujúceho futbalového ihriska vo vlastníctve žalobcu, resp. TJ Y.. Zároveň tým poprel aj tvrdený právny dôvod - titul nadobudnutia vlastníctva k pozemkom spracovaním, ktoré odvodzoval v priebehu sporu od ustanovenia § 125 zákona č. 141/1950 Zb. OZ (Stredný občiansky zákonník účinný do 30.03.1964). Ak k vybudovaniu škvárového ihriska došlo až v roku 1986, nemohol pozemky žalobca prípadne ako tvrdí TJ Y., nadobudnúť v zmysle ust. § 125 zák. č. 141/1950 Zb.

2.2. Po interpretácii právnych inštitútov stavby uviedol, že sporné škvárové ihrisko nebolo možné posúdiť ako samostatný predmet občianskoprávných vzťahov dôsledkom čoho bolo, že vlastnícke právo žalobcu k takémuto predmetu sporu ani nemohlo vzniknúť spracovaním. Žalobca nepreukázal, že by v danom prípade išlo o kryté škvárové ihrisko alebo škvárové ihrisko s flexibilným, či inak vymeniteľným povrchom alebo s vystavaným hľadiskom (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/119/2005). To, že v prípade ihriska nejde o stavbu, ale len o spôsob využívania pozemku, vyplýva aj z Výhlášky č. 461/2009 Z. z. v znení zmien a doplnkov, v zmysle ktorej pod kódom spôsobu využívania pozemku 30 je uvedený pozemok, na ktorom je umiestnené ihrisko.

2.3. Pokiaľ ďalej žalobca poukazoval na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, v podanom odvolaní uviedol, že dostavba pomocného ihriska prebehla v roku 1986. Podľa technickej správy sa pomocné ihrisko (škvárové ihrisko) budovalo ako súčasť existujúceho futbalového ihriska vo vlastníctve žalobcu, resp. TJ Y.. Sám žalobca v priebehu konania uviedol, že vkladu schopný doklad či iný právny titul preukazujúci jeho vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu, neexistuje, prípadne ním nedisponuje. V bode 53. písomne odôvodneného rozhodnutia prvoinštančný súd podrobne poukázal na jednotlivé listinné dôkazy, z ktorých pri rozhodovaní vychádzal a ktorými bolo jednoznačne preukázané, že pozemky tvoriace predmet sporu vo vlastníctve žalovaných neboli predmetom vyvlastnenia, čo preukazujú nielen samotné rozhodnutia, ale i nadväzujúce vyvlastňovacie súpisy a prílohy. Za nie bez významu v tejto súvislosti odvolací súd považoval i to, že vyvlastňovací proces prebiehal v rokoch 1965, 1966 a podľa vyjadrenia samotného žalobcu škvárové pomocné ihrisko bolo vybudované v roku 1986, teda neexistovala ani vecná ani časová súvislosť s prebiehajúcim vyvlastňovacím konaním. Navyiac vyvlastňovacími rozhodnutia žalobca nepreukazoval vlastníctvo k pozemkom, ktoré sú predmetom žaloby, ale k iným pozemkom v areáli školy, a to či už pod stavbou školy alebo ihriska, nie škvárového ihriska, pričom sám žalobca v priebehu sporu uviedol, že pozemky, na ktorých je zriadený vlastný školský areál, neboli vyvlastňované, pretože v čase výstavby školského areálu boli vo vlastníctve Miestneho národného výboru Y., následne boli delimitačnými protokolmi prenesené do vlastníctva mesta Žilina, ktoré ich viedlo na evidenčných listoch. Vlastníctvo Miestneho národného výboru Y. potvrdzovali viaceré dokumenty súvisiace s výstavbou tohto školského areálu (bod 25 odôvodnenia prvostupňového rozsudku). Prvoinštančný súd podrobným vyčerpávajúcim spôsobom popísal myšlienkové úvahy, ktoré ho viedli k záveru o tom, že žalobca vlastnícke právo k predmetu sporu nenadobudol ani vydržaním (body 57 a 58 odôvodnenia prvostupňového rozsudku), s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Nepovažoval za potrebné tieto osobitne dopĺňať.

2.4. V ďalšom odvolací súd uviedol, že súdna judikatúra v súvislosti s vydržaním vyžaduje, aby držiteľ bol objektívne dobromyseľný, že existuje titul, ktorý ho so zreteľom na všetky objektívne okolnosti utvrdzuje v presvedčení o jeho dobromyseľnosti. Zároveň podľa názoru odvolacieho súdu putatívnym domnelým titulom nemôže byť vyvlastňovacie rozhodnutie (vyvlastňovací spis), z ktorého vyplýva, ktoré pozemky boli z vyvlastňovacieho konania vypustené. Pokiaľ k vybudovaniu škvárového ihriska

došlo v roku 1986, žalobca nepredložil jediný dôkaz preukazujúci právny dôvod, od ktorého držbu sporných pozemkov on alebo TJ Y. odvodil a z ktorého mohli vyvodiť objektívne presvedčenie o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudli. Žalobca v konaní nepreukázal, že by predmet sporu bol súčasťou či už školského alebo telovýchovného areálu. Z jeho vyjadrení v priebehu sporu, katastrálnej mapy (č.l. 697) a fotografii (č.l. 35) je zrejmé, že ide o škvarové ihrisko vedľa areálu školy. Uvedené bolo potvrdené právnou zástupkyňou žalobcu na pojednávaní 14. 06. 2021. Do spisu nedoložil ani územné rozhodnutie, z ktorého by mohlo byť zrejmé, že ide o súčasť športového areálu, ktorý nemožno deliť a ktorý patrí jednému vlastníckemu subjektu. Je potrebné zdôrazniť, že nikto nemôže získať majetok tak, že niečo postaví na cudzom pozemku, resp. cudzí pozemok určitým spôsobom spevní, spracuje jeho povrch, tak aby mu pozemok ďalej slúžil na ním sledovaný účel. To, že sa pri budovaní pomocného škvarového ihriska, žalobca resp. TJ Y. nepresvedčili, či pozemky boli predmetom vyvlastnenia alebo boli napokon z vyvlastnenia vyňaté, nasvedčuje, že nekonali s patričnou, obvyklou opatrnosťou, ktorá sa objektívne vyžaduje. Ak totiž evidentne existujú vyvlastňovacie rozhodnutia a vyvlastňovacie súpisy, preukazujúce, že pozemky, tvoriace predmet sporu, boli z vyvlastnenia vyňaté, nemohli byť v rozpore s tým, takmer po 20 rokoch použité na vybudovanie ihriska, prípadne na akékoľvek iné účely. Za nie bez významu odvolací súd považuje dodať, že pokiaľ žalobca upiera pozornosť na to, že žalovaní vlastníctvo nadobudli v rámci ROEP a žalovaný v rade 5/ účelovo skupuje pozemky od pôvodných vlastníkov, zamietnutím žaloby súd iba konštatoval neexistenciu vlastníctva žalobcu k predmetu sporu na podklade ním tvrdených a poukazovaných skutočnostiach. To, či sú žalovaní legitímnymi vlastníkami sporných nehnuteľností, môže byť posudzované pri eventúálnom riešení ďalších vzájomných vzťahov medzi stranami.

2.5. Pokiaľ žalobca v odvolaní namieta, že prvoinštančný súd vo veci nevykonal dostatočné dokazovanie odvolací súd poukázal na ustanovenia § 185 a 150 CSP a uviedol, že bolo na žalobcovi, aby vymedzil priestorovo predmet konania tak, aby bolo jednoznačne zrejmé nielen to, kde sa priestorovo v prírode nachádza, ale i akým spôsobom je využívaný. Pokiaľ prvoinštančný súd pri rozhodovaní vychádzal z nesporného tvrdenia žalobcu na pojednávaní zo dňa 14. 06. 2021, z katastrálnej mapy z č.l. 697 a fotografie predloženej žalobcom, nemohlo byť pre žalobcu rozhodnutie prvoinštančného súdu prekvapivé.

2.6. Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím prvoinštančného súdu i o nároku na náhradu trov konania, vychádzajúc z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Skutočnosti, ktoré by oprávňovali súd aplikovať na rozhodnutie o trovách konania ustanovenie § 257 CSP žalobca ani netvrdil, ani nepreukázal. Nevyplyvali ani z hľadiska vymedzenia predmetu sporu ani z postavenia jednotlivých strán v spore. Žalovaným 1/ až 5/ ako úspešným stranám v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalobcovi v plnom rozsahu. Žalovaným 6/ a 10/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd nepriznal.

3. Žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (potvrdzujúcej časti a o trovách konania) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Po opise priebehu konania a skutkového stavu vnímaného cez prizmu žalobcu, v polemike a kritike právnych záverov nižších súdov navrhol, aby dovolací súd v dovolaní napadnutej časti zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP namieta nedostatok dôvodov a arbitrárnosť. Uviedol, že z napadnutého odvolacieho rozhodnutia nevie zistiť, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP formuloval otázky, (i) „či tvrdenie o existencii titulov nadobudnutia vlastníckeho práva vylučuje nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním“ a (ii) „či je k pozemku pod ihriskom možno nadobudnúť vlastnícke právo spracovaním podľa § 125 zákona č. 141/1950 Zb. občiansky zákonník účinný od 01. januára 1951 do 31. marca 1964“. Poukázal na súdne rozhodnutia II. ÚS 484/2015 (ústavného súdu), II. ÚS 78/98 (českého ústavného súdu), 3Cdo/17/2016 a 3Cdo/12/2010, 3Cdo/134/02 (dovolacieho súdu).

4. Žalovaní 1/ až 6/ a 10/ (ďalej spolu aj „žalovaní“) sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§

35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné, vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP, avšak nie je dôvodné.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Vzhľadom na obsah podaného dovolania dovolací súd už na tomto mieste považuje za potrebné uviesť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takéto vady v prejednávanej veci nezistil (viď nižšie).

7. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť ním podaného dovolania (aj) z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti.

8.2. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré

(porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Žalobca v podanom dovolaní v súvislosti s § 420 písm. f) CSP namietal nedostatok dôvodov a arbitrárnosť (bod 3.1.).

11. Podľa názoru vec prejednávajúceho dovolacieho senátu i keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i rozhodujúce skutočnosti, na základe ktorých vyvodil svoje právne závery vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie obidvoch rozsudkov zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia oboch rozhodnutí vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia obidvoch súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. V rozsahu namietaných dovolacích výhrad nosné dôvody (ktoré viedli prvostupňový súd k zamietnutiu žaloby a odvolací súd k potvrdeniu prvostupňového rozsudku) spočívali v zistení, že vo vzťahu k žalovaným nakoniec zostali ako predmet sporu nehnuteľnosti, na ktorých sa nachádzalo (iba) škvárové ihrisko (parcely evidované na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX resp. zapísané na pôvodných pozemkníkných parcelách č. XXX, XXX, XXX, XXX,XXX), čo potvrdila zástupkyňa žalobcu na ostatnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom a čo nakoniec vyplývalo z katastrálnej mapy (č. l. 697) a fotografie predloženej žalobcom (č. l. 35). Ostatné (pôvodne žalované) nehnuteľnosti sa stali bezpredmetnými v dôsledku mimosúdnych dohôd a čiastočných späťvzatí žaloby, zmien v zápisoch v katastri nehnuteľnosti, ako aj zamietnutí žaloby z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe (tam, kde žalobca bol v čase rozhodovania súdu označeným vlastníkom parciel) a nedostatku pasívnej vecnej legitímácie (tam, kde ako vlastníci boli označené iné osoby ako žalovaní). Je potrebné v tejto súvislosti zdôrazniť, že mimosúdne dohody, späťvzatia a zamietnutie žaloby z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe a nedostatku pasívnej vecnej legitímácie neboli v dovolaní žalobcom namietané a preto ani neboli predmetom dovolacieho záujmu najvyššieho súdu. V neposlednom rade bol najvyšší súd dovolacími dôvodmi a zisteným skutkovým stavom viazaný (§ 440 a § 442 CSP). Vo vzťahu k posudzovaným nehnuteľnostiam dospel odvolací súd k právnemu záveru, že žalobcovi nemohlo vzniknúť vlastnícke právo spracovaním, pretože posudzované škvárové ihrisko nebolo možné považovať za stavbu a ani k vydržaniu, pretože žalobca nepredložil dôkaz preukazujúci, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. V tejto súvislosti zdôraznil, že nikto nemôže získať majetok tak, že niečo postaví na cudzom pozemku, resp. cudzí pozemok určitým spôsobom spevní, spracuje jeho povrch, tak aby mu pozemok ďalej slúžil na ním sledovaný účel. Prvostupňový súd v tejto súvislosti uviedol, že z hľadiska dobromyseľnosti držby možno za právne relevantnú skutočnosť označiť len tú, ktorá má objektívne znaky titulu nadobudnutia vlastníckeho práva (napr. nadobudnutie dedením, darovaním, kúpou či výmenou). Právne akceptovateľnou je v tomto prípade aj skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu domnelého nadobudnutia vlastníctva - určitá skutočnosť má síce navonok znaky riadneho nadobúdacieho titulu, chýba pri nej však niektorá stránka, ktorú objektívne právo vyžaduje pre nadobudnutie vlastníctva. Výslovené právne závery v kontexte so zisteným skutkovým stavom nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnené resp. právne

nekonformné. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací (prvostupňový) súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

12. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namietal, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

13. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca namietal nesprávne právne posúdenie otázky vydržania a spracovania sporných nehnuteľností (bod 3.2.).

14. So zreteľom na riadne nastolenie právnych otázok súvisiacich s právnym posúdením nadobudnutia vlastníctva sporných nehnuteľností formou spracovania resp. vydržania a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho posúdenia žalobcom tvrdeného nadobudnutia vlastníctva „škvárového ihriska“ formou spracovania resp. vydržania).

15. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

16. Za kľúčové pri posudzovaní prípadného nadobudnutia vlastníctva formou spracovania považuje najvyšší súd v okolnostiach danej veci zistenie o akú spornú nehnuteľnosť sa jednalo. V tomto ohľade nižšie súdy skutkovo ustálili, že išlo o „škvárové ihrisko“, ktoré zistenia boli pre najvyšší súd smerodajné (§ 442 CSP), nakoľko v postupe súdov pri takto zistenom skutkovom stave neboli zistené závažné pochybenia (pozri bod 6 a 11). Právne závery nižších súdov v rozsahu žalobcom nastolenej právnej otázky boli podľa názoru dovolacieho súdu primerane dostatočné a vzhľadom na zistený skutkový stav aj správne.

16.1. Prvostupňový súd v tejto súvislosti v podstatnom konštatoval, že vlastnícke práva k nehnuteľnostiam možno nadobudnúť spracovaním aj podľa zákona č. 141/1950 Zb., avšak iba k stavbe a pozemku v rozsahu jeho zastavania ako aj príslušnej manipulačnej ploche. V danom prípade však nešlo o určenie vlastníckeho práva k stavbe, či pozemku pod stavbou ani o pozemok predstavujúci nevyhnutnú manipulačnú plochu, pretože (škvarové) ihrisko nepredstavovalo stavbu v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 119 ods. 2 OZ).

16.2. Odvolací súd v tejto súvislosti najskôr konštatoval, že podľa ustálenej súdnej praxe stavba nie je súčasťou pozemku a postavenie stavby je nepochybne originálnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Následne všeobecne interpretoval právny inštitút stavby a správne uviedol, že „v prípade ihrisk, či už tenisového, antukového ihriska, prípadne, ako v danom prípade, škvárového ihriska ... ihrisko predstavované iba jednotlivými vrstvami spevneného stavebného materiálu, (v danom prípade so škvárovým povrchom), nemôže byť v občianskoprávnom zmysle súčasne pozemkom a súčasne stavbou ako dve rozdielne veci s rôznym právnym režimom a takto upravené ihrisko nie je možné považovať za stavbu spadajúcu pod ust. § 119 ods. 1 (správne 2, pozn.) Občianskeho zákonníka vychádzajúc z konštatácie, že štrk a hliniopiesočnatá pôda nie je na rozdiel od súvislej vrstvy betónu, tehál, tvárnic a podobne tak pevným materiálom, že nemôže tvoriť pevné základy stavby na nej postavenej. V zmysle občianskoprávnom stavbou nemôže byť stavebnou činnosťou vytvorená stavba alebo konštrukcia, u ktorých nemožno určiť jasnú hranicu, kde končí pozemok a kde začína samotná stavba. Vo väzbe na to vlastnícke právo žalobcu, resp. TJ. Y. (ako tvrdí v odvolaní) k

predmetu sporu nemohlo vzniknúť spracovaním, nakoľko v danom prípade ide o pozemok, na ktorom sa nachádza škvárové ihrisko, ktoré nie je možné posúdiť ako samostatný predmet občianskoprávných vzťahov. Ide o súčasť pozemku, ktorá dotvára jeho charakter a ide len o spôsob jeho užívania. Žalobca nepreukázal, že by v danom prípade išlo o kryté škvárové ihrisko alebo škvárové ihrisko s flexibilným, či inak vymeniteľným povrchom alebo s vystavaným hľadiskom (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/119/2005). To, že v prípade ihriska nejde o stavbu, ale len o spôsob využívania pozemku, vyplýva aj z Výhlášky č. 461/2009 Z. z. v znení zmien a doplnkov, v zmysle ktorej pod kódom spôsobu využívania pozemku 30 je uvedený pozemok, na ktorom je umiestnené ihrisko" (bod 13 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

17. Odvolací súd v súvislosti s otázkou vydržania v podstatnom poukázal na to, že „žalobca ... v podanom odvolaní uviedol, že dostavba pomocného ihriska prebehla v roku 1986. Podľa technickej správy sa pomocné ihrisko (škvárové ihrisko) budovalo ako súčasť existujúceho futbalového ihriska vo vlastníctve žalobcu, resp. TJ Y. Sám žalobca v priebehu konania uviedol, že vkladuschopný doklad či iný právny titul preukazujúci jeho vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu, neexistuje, prípadne ním nedisponuje. ... prvoinštančný súd podrobne poukázal na jednotlivé listinné dôkazy, z ktorých pri rozhodovaní vychádzal a ktorými bolo jednoznačne preukázané, že pozemky tvoriace predmet sporu vo vlastníctve žalovaných neboli predmetom vyvlastnenia, čo preukazujú nielen samotné rozhodnutia, ale i nadväzujúce vyvlastňovacie súpisy a prílohy ... judikatúra vyžaduje, aby držiteľ bol objektívne dobromyseľný, že existuje titul, ktorý ho so zreteľom na všetky objektívne okolnosti utvrdzuje v presvedčení o jeho dobromyseľnosti. Zároveň podľa názoru odvolacieho súdu putatívnym domnelým titulom nemôže byť vyvlastňovacie rozhodnutie (vyvlastňovací spis), z ktorého jednoznačne vyplýva, ktoré pozemky boli z vyvlastňovacieho konania vypustené. Pokiaľ k vybudovaniu škvárového ihriska došlo v roku 1986, žalobca nepredložil jediný dôkaz preukazujúci právny dôvod, od ktorého držbu sporných pozemkov on alebo TJ Y. odvodil a z ktorého mohli vyvodiť objektívne presvedčenie o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudli. Žalobca v konaní nepreukázal, že by predmet sporu bol súčasťou či už školského alebo telovýchovného areálu. Z jeho vyjadrení v priebehu sporu, katastrálnej mapy (č.l. 697) a fotografií (č.l. 35) je zrejmé, že ide o škarové ihrisko vedľa areálu školy. Uvedené bolo potvrdené právnou zástupkyňou žalobcu na pojednávaní 14. 06. 2021. Do spisu nedoložil ani územné rozhodnutie, z ktorého by mohlo byť zrejmé, že ide o súčasť športového areálu, ktorý nemožno deliť a ktorý patrí jednému vlastníckemu subjektu. Je potrebné zdôrazniť, že nikto nemôže získať majetok tak, že niečo postaví na cudzom pozemku, resp. cudzí pozemok určitým spôsobom spevní, spracuje jeho povrch, tak aby mu pozemok ďalej slúžil na ním sledovaný účel ... To, že sa pri budovaní pomocného škarového ihriska, žalobca resp. TJ Y. nepresvedčili, či pozemky boli predmetom vyvlastnenia alebo boli napokon z vyvlastnenia vyňaté, nasvedčuje, že nekonali s patričnou, obvyklou opatrnosťou, ktorá sa objektívne vyžaduje. Ak totiž evidentne existujú vyvlastňovacie rozhodnutia a vyvlastňovacie súpisy, preukazujúce, že pozemky, tvoriace predmet sporu, boli z vyvlastnenia vyňaté, nemohli byť v rozpore s tým, takmer po 20 rokoch použité na vybudovanie ihriska, prípadne na akékoľvek iné účely." (body 14, 15 a 16 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

17.1. Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené právne závery odvolacieho súdu uvádza, že aj tieto považuje za vcelku dostatočné a vzhľadom na zistený skutkový stav aj v zásade za správne. Podľa názoru dovolacieho súdu aj keď právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa, rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda vo všeobecnosti napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie (1VCdo/1/2024). Žalobkyňa však v konaní takto koncipovanú dobromyseľnosť pri vydržaní „škvárového ihriska" nepreukázala, na čo správne poukázal aj odvolací súd.

18. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto nedôvodné dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 CSP zamietol podľa § 448 CSP.

19. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalovaní mali v dovolacom konaní plný úspech, avšak žiadne trovy im v rámci dovolacieho

konania nevznikli (bod 5), preto im ich dovolací súd ani nepriznal.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.